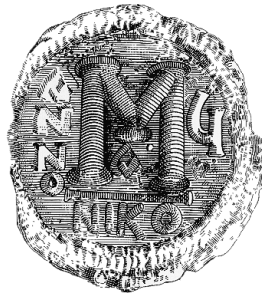

Народна банка на Република Македонија
Дирекција за истражување

Месечна информација

05/2008

јуни, 2008 година

СОДРЖИНА

1. ЦЕНИ.....	3
1.1. Анкета за инфлациските очекувања.....	6
2. ПЛАТИ	9
3. ЕКОНОМСКА АКТИВНОСТ	10
4. БИЛАНС НА ПЛАЌАЊА	12
5. МОНЕТАРНИ АГРЕГАТИ	15
6. КРЕДИТИ НА БАНКИТЕ	18
7. КАМАТНИ СТАПКИ И ДЕВИЗЕН КУРС.....	20
СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ.....	22

*Месечната информација содржи анализи врз основа на расположливите податоци заклучно со 20.06.2008 година.

1. ЦЕНИ

Индексот на трошоци на живот во мај, **во однос на претходниот месец**, бележи пораст од 0,2%, најмногу заради порастот на цените на горивата и обувките. Во исто време, цените на храната по подолго време забележаа пад, предизвикан од падот кај свежиот зеленчук (заради сезонски влијанија), и покрај поскапувањето кај сите останати категории кај исхраната. Со тоа, трендот на намалување на **годишната стапка на инфлација**, започнат во април, продолжи и во мај 2008 година, кога годишната стапка изнесуваше 9,5% (во април изнесуваше 10,1%). Ваквите движења условија и **кумулятивната годишна стапка на инфлација**, којашто во мај изнесуваше 9,6%, да бележи намалување во однос на стапката од април (9,7%). Околу 74% од годишниот пораст на цените во мај се должи на повисоките цени на храната (79% во април).

Во мај, годишната **базична стапка на инфлација** забележа мал пораст од 0,2 п.п. во однос на нивото во април, со што достигна 2,8%. Главен причинител за засилувањето се повисоките цени на обувките во мај, но и натаму доминираат високите цени на храната во угостителските објекти, на пијалаците и сообраќајните средства.

Графикон 1
Остварена и базична инфлација
(годишни стапки, во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и НБРМ.

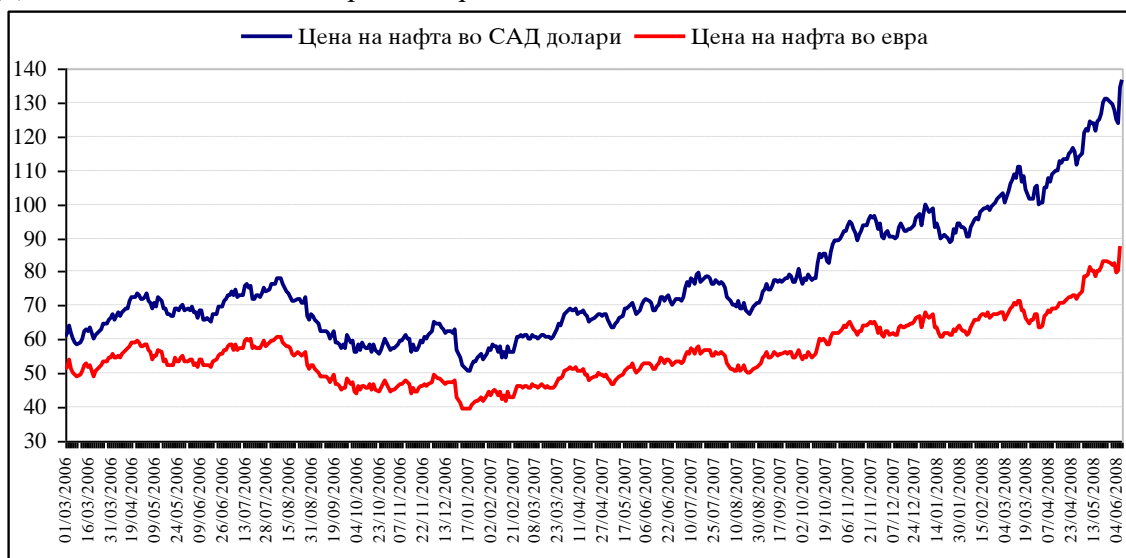
Остварената стапка на инфлација во мај е пониска од проектираната (според априлската симулација¹), што се должи на пониските остварувања кај храната, и покрај остварените цени на нафтата коишто беа повисоки во однос на проекцијата. Во месеците што следуваат се очекува нивото на цените на храната да започне да опаѓа на месечна основа, што би се одразило со постепено намалување на годишната

¹Во април 2008 година, во макроекономските проекции направени во ноември 2007 година беа вклучени најновите макроекономски податоци, со цел да се согледаат нивните можни влијанија до крајот на годината.

инфлација. Неизвесноста околу натамошниот пораст на цената на нафтата на светските берзи и нејзините влијанија врз домашните цени останува главен ризик во поглед на инфлацијата.

Растот на цената на нафтата на светските берзи во мај беше интензивен, при што просечната цена на нафтата од типот „брент“ во мај достигна 123,7 САД-долари за барел, што е за 12,5% повеќе од просечната цена во април, а за 84,1% од таа во мај 2007 година. Ваквите движења кај цената на нафтата условија годишен пораст на домашните цени на нафтените деривати за 21,8%, што придонесе со 0,8 процентни поени кон стапката на инфлација. Растот на цената на нафтата продолжи со слично темпо и во јуни, при што просечната цена за периодот 26.05 - 06.06.2008 година беше за 2,5% повисока од претходните две недели. Факторите што го предизвикаа најновиот пораст се геополитичките тензии, отсуството на вообичаеното зголемување на резервите во вториот квартал од годината (во пресрет на зголемената потрошувачка во летниот период), како и повторното слабеење на доларот. Така, зголемената цена на суровата нафта, и покрај депрецијацијата на доларот во овој период за 0,4% во однос на денарот, предизвика Регулаторната комисија за енергетика да ги зголеми рафинерските цени на дериватите за 3,63%, а малопродажните цени за 1,69% (на седницата одржана на 09.06.2008 година).

Графикон 2
Движење на цената на нафтата „брент“

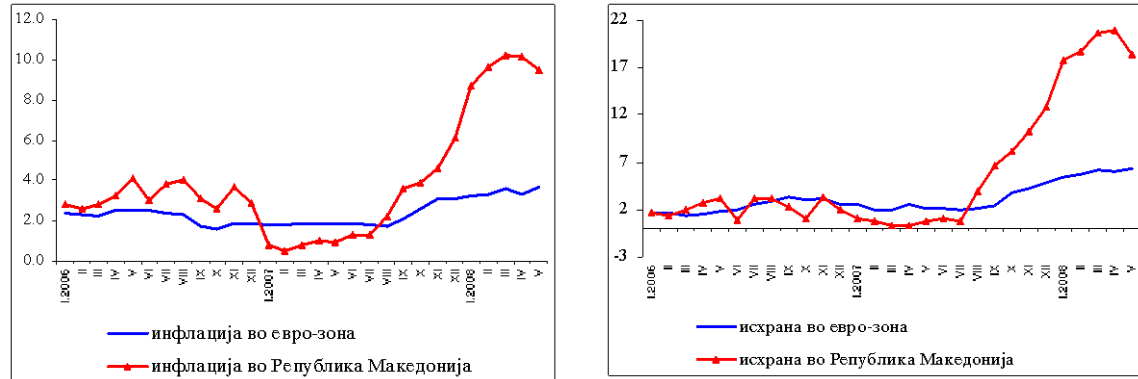
Извор: Управа за информации за енергетиката - Агенција за статистика при Министерството за енергетика на САД (The Energy Information Administration).

По забавувањето во април, **годишната стапка на инфлација во еврозоната**, во мај 2008 година, достигна највисоко ниво од воведувањето на заедничката европска валута и изнесуваше 3,7%, во услови на засилен годишен раст на цените кај повеќето земји од еврозоната. Најголем придонес за годишната инфлација во еврозоната имаше порастот на цените на нафтените деривати и нафтата за домаќинства, како и повисоките цени на храната (млечни производи, житни производи, јајца и овошје), предизвикан од глобалниот тренд на пораст на цените на овие добра. За разлика од ова, дефлаторни влијанија беа забележени кај трошоците за одржување автомобили,

телекомуникациските услуги и кај намалените цени на облеката. Во првите пет месеци на 2008 година, кумулативната стапка на инфлација изнесуваше 3,4%.

Графикон 3

Годишни стапки на инфлација и исхрана во еврозоната и во Македонија (во %)

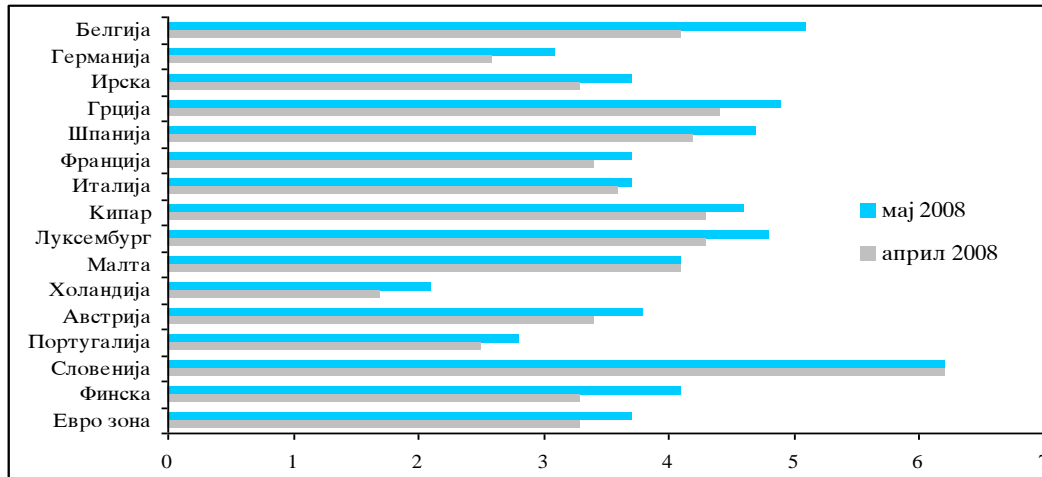

Извор: Еуростат и ДЗС.

Анализирано по земји од еврозоната, највисока стапка на инфлација и натаму бележеше Словенија, додека најмал пораст на цените беше забележан во Холандија. Во мај 2008 година, најзабележливо зголемување на годишната инфлација, во однос на остварената инфлација во април 2008 година, беше забележано во Белгија и Финска.

Графикон 4

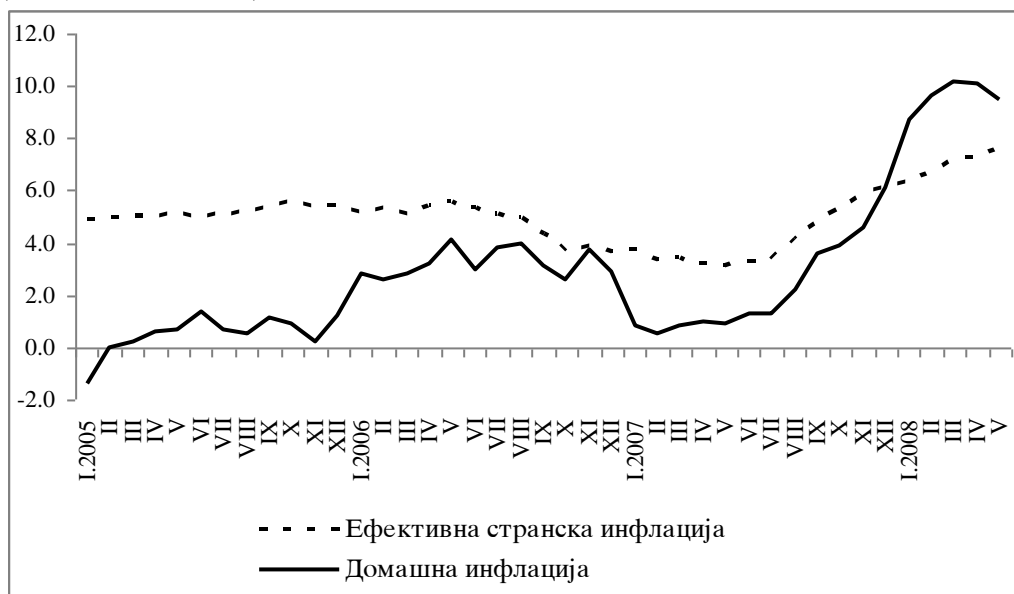
Годишни стапки на инфлација, по земји (во %)

Извор: ЕУРОСТАТ.

Ефективната странска инфлација² (пресметана како збир на ценовните нивоа, пондерирани со учествата на нашите најзначајни трговски партнери на страната на увозот) бележеше натамошен пораст. И покрај значајното присуство на увозната компонента во определувањето на домашната инфлација, трендот на намалување кај домашната инфлација, којшто се забележува во последните месеци, е поврзан со актуелните случувања на домашниот пазар (пред сè, зголемена домашна понуда на земјоделски производи).

Графикон 5
Ефективна странска инфлација и домашна инфлација
(годишни стапки, во %)

Извор: ЕУРОСТАТ, Републички завод за статистика на Србија, ДЗС и пресметки на НБРМ.

1.1. Анкетна за инфлационските очекувања

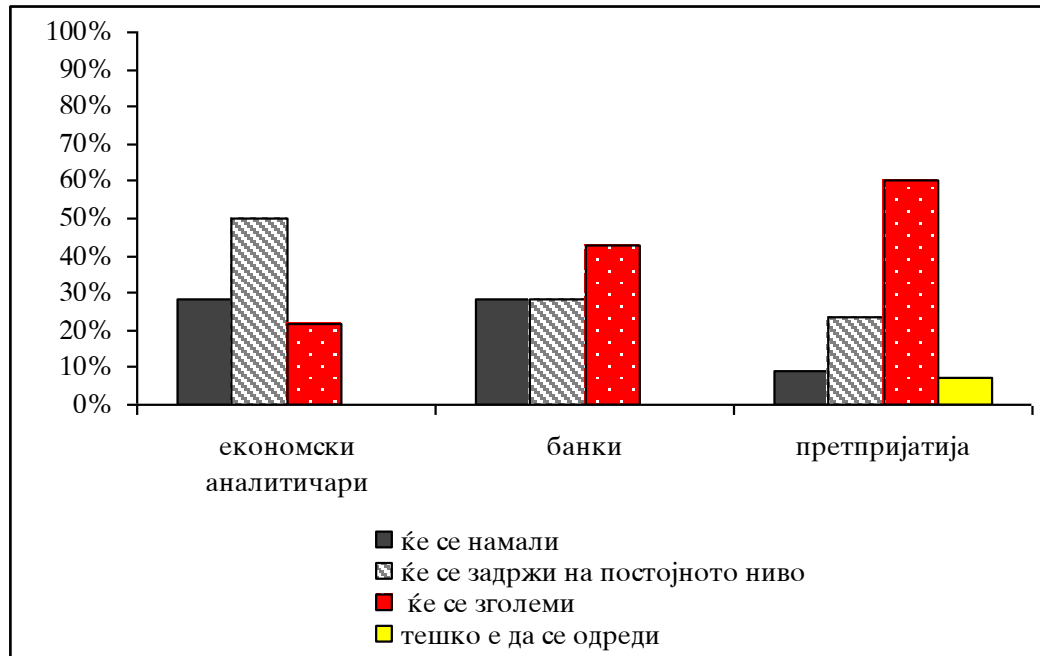
Одзивот на анкетата за инфлационските очекувања спроведена во вториот квартал (број на субјекти кои доставиле одговор на анкетниот лист) е релативно висок (86,5%), со целосен одзив кај банките и економските аналитичари, како и одзив од 81,1% кај претпријатијата.

Во однос на очекувањата за *вториот квартал*, најголем дел од испитаниците (50%) очекуваат зголемување на нивото на цените, 29,7% се со стабилни очекувања, додека 15,6% сметаат дека нивото на цените ќе се намали. Притоа, повеќето од испитаниците што сметаат дека цените ќе растат, очекуваат годишната инфлација на крајот на кварталот да достигне до 10,5%.

² Во рамки на пресметката на ефективна странска инфлација, за најзначајни трговски партнери на РМ на страната на увозот се сметаат: Германија, Србија, Грција, Италија, Бугарија, Турција, Полска, Словенија, Австрија, Франција и Холандија.

Графикон 6

Распределба на одговорите по групи испитаници за очекувањата за движењето на цените во вториот квартал на 2008 година

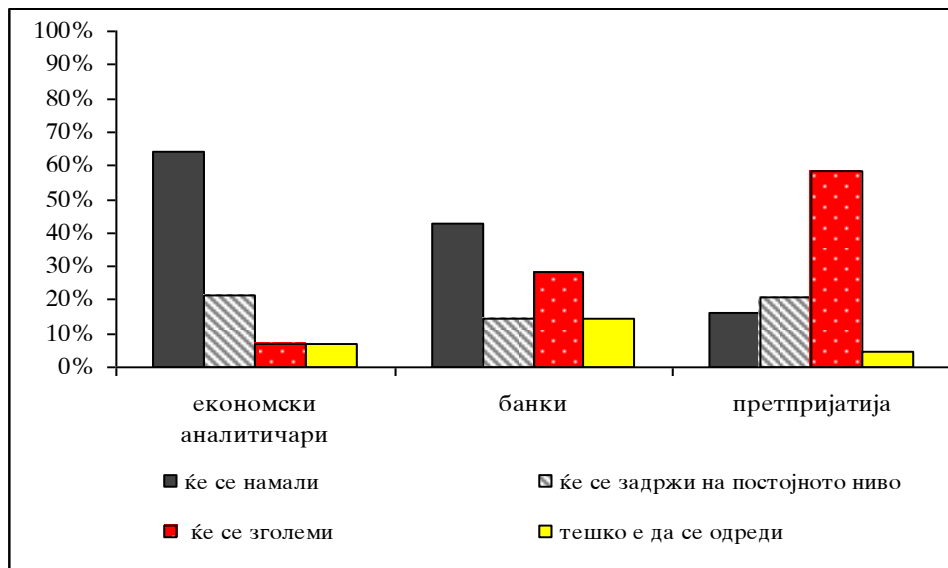

Извор: НБРМ, Анкета за инфлациски очекувања.

Во однос на очекувањата за *до крајот на 2008 година*, најголем дел од анкетираниите се изјасниле дека очекуваат цените до крајот на годината да растат (43,8%), 29,7% очекуваат нивно намалување, додека 20,3% очекуваат тие да се задржат на постојното ниво. Врз основа на одговорите на анкетата направена во вториот квартал на 2008 година, економските субјекти во РМ очекуваат инфлацијата до крајот на 2008 година да изнесува помеѓу 9% и 10%, во просек (на анкетата спроведена во претходниот квартал, очекуваната стапка на инфлацијата за 2008 година изнесуваше околу 6%).

Графикон 7

Распределба на одговорите по групи испитаници за очекувањата за движењето на цените до крајот на 2008 година

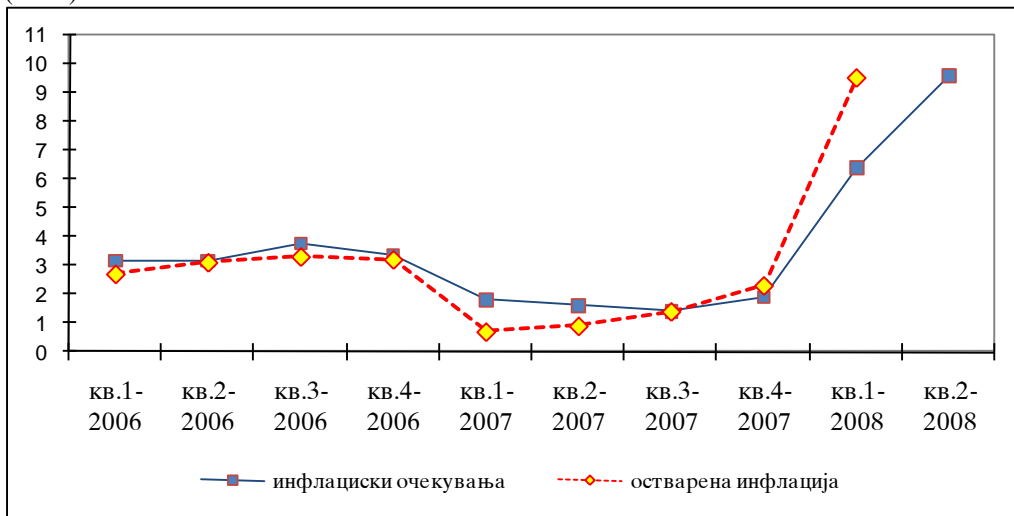

Извор: НБРМ, Анкета за инфлациски очекувања.

Субјектите што сметаат дека инфлацијата и понатаму ќе расте, како фактори за таквите очекувања ги наведуваат главно цените на енергентите и, во помал дел, цените на храната и зголемената јавна потрошувачка. Очекувањата за пад на инфлацијата најчесто се засновани врз мерки преземени од страна на Народната банка, продолжувањето на политиката за стабилен девизен курс на денарот, очекувањата за пад на цените на храната со новата реколта, како и повисоката споредбена основа од крајот на 2007 година.

Графикон 8

Инфлациски очекувања до крајот на годината и остварена просечна инфлација во тековниот квартал (во %)

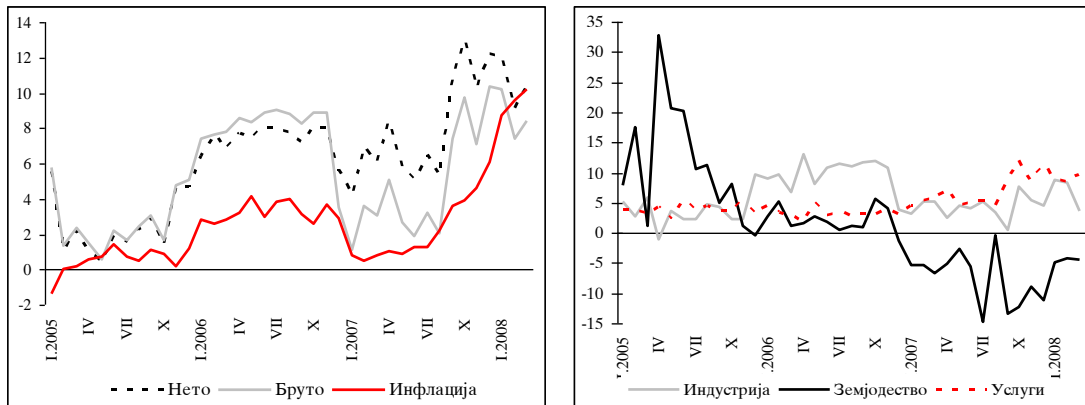

Извор: Анкета за инфлациски очекувања и пресметки на НБРМ; ДЗС.

2. ПЛАТИ

Просечната исплатена³ *нето и бруто-платата* по вработен во март имаа идентични стапки на промена, на месечна основа, односно забележаа пораст од 2% (пораст кај сите дејности, освен кај земјоделството, рударството и енергетиката), што при месечна инфлација од 0,8% во март, претставуваше *реален* пораст на платите од 1,2%. Месечниот пораст на платите во март придонесе за повторно засилување на годишниот пораст (по забележаното забавување во претходниот месец). Така, годишниот пораст на просечната исплатена плата во март изнесуваше 10,4% за нето-платата и 8,4% за бруто-платата⁴ и главно, претставува одраз на пониската споредбена основа од претходната година. Имајќи ја предвид годишната стапка на инфлација од 10,2%, постои минимален *реален* пораст кај нето-платата од 0,2% и пад на бруто-платата за 1,6%.

Графикон 9
Движење на платите
(годишни стапки на раст, %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

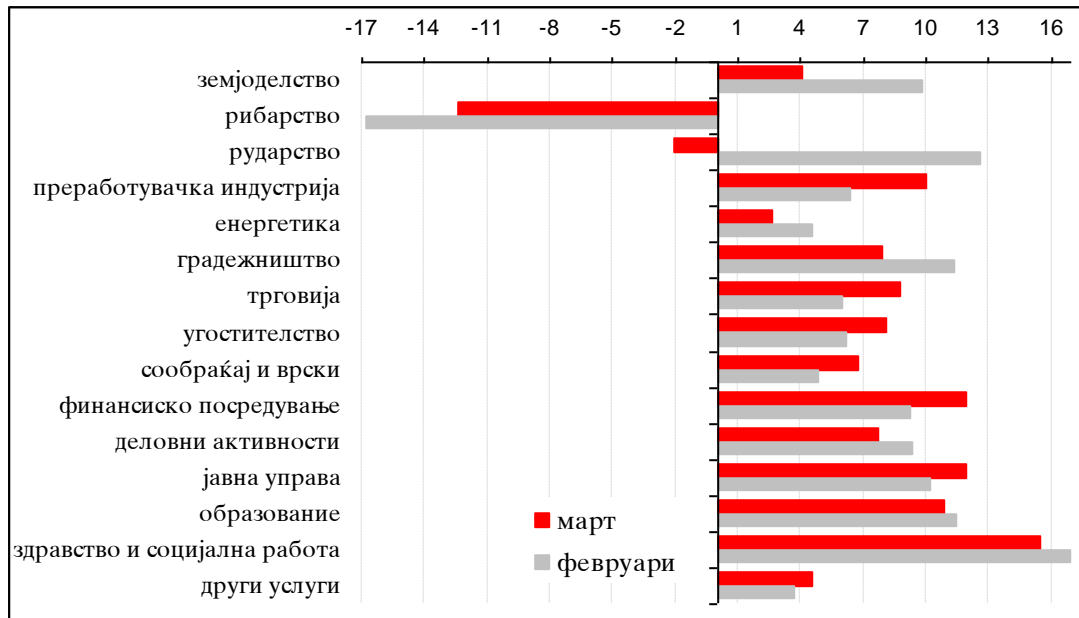
Набљудувано по дејности, и во март, годишниот раст на просечната исплатена плата беше највисок кај здравството, јавната управа и образованието, како и кај финансиското посредување и преработувачката индустрија. Падот кај рибарството продолжи, а забележителен е и падот кај рударството.

³ Податоците на ДЗС се однесуваат на *исплатениите* плати во месецот, независно за кој месец се однесуваат.

⁴ Разликата во стапките на раст на нето и бруто-платата се должи на намалувањето на стапката на персонален данок на доход, од 12% на 10%, во јануари 2008.

Графикон 10

Годишен раст на просечната нето-плата, по сектори (во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

3. ЕКОНОМСКА АКТИВНОСТ

Во март 2008 година, кај одделните економски дејности е забележан пораст во однос на претходниот месец, и тоа: 7,4% кај трговијата, 3,4% кај комуникациите и 41,3% кај градежништвото⁵. Сепак, *годишните стапки на раст*, иако сè уште високи (22,1% кај трговијата, 6,5% кај телефонијата и 17,6% кај градежништвото), беа значајно пониски во споредба со претходните месеци.

Сепак, резултатите за **првото тримесечје на 2008 година** се исклучително поволни. Така, порастот кај трговијата од 26,9%, кај комуникациите од 12,7%, кај градежништвото од 29,1% и кај индустријата од 5,8% се во прилог на остварувањето на стапката на раст на бруто домашниот производ од околу 4% проектирана за првиот квартал на 2008 година.

⁵ Прилагодено за сезонските влијанија, прометот во трговијата се намали за 0,1%, сообраќајот во телекомуникациите за 7,8%, а извршените градежни работи за 13,3%, во однос на претходниот месец.

Графикон 11

Годишни стапки на раст во одделни сектори од економијата
(во%)

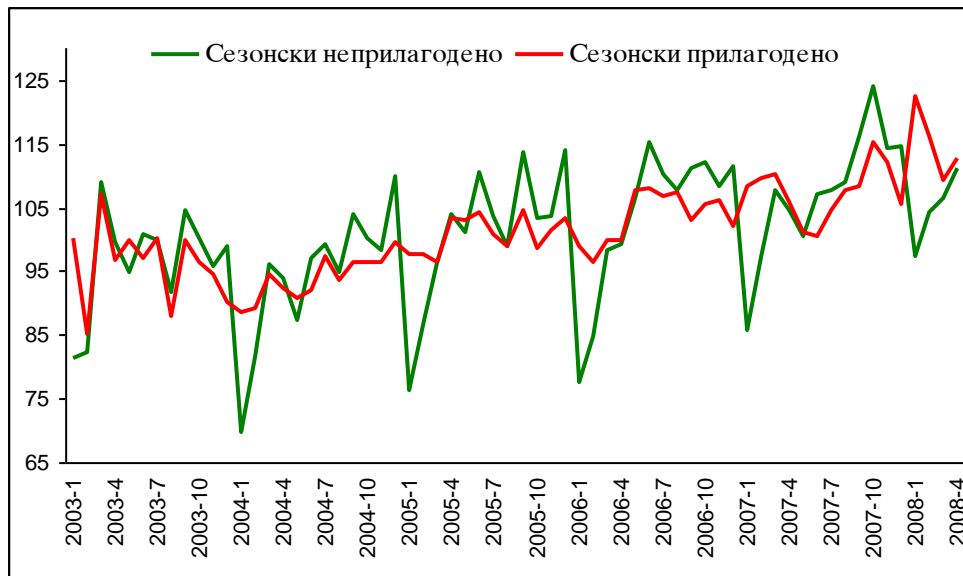

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Индустриската активност во април повторно се засили, по малото забавување во претходниот месец. Така, обемот на индустриско производство во април 2008 година беше повисок за 4,5% од оној осигварен во март (порастот кај податоците прилагодени за сезонските влијанија изнесуваше 3,2%), а за 6,2% од обемот во април 2007 година. Порастот на годишна основа беше предизвикан најмногу од порастот кај преработувачките дејности (пораст од 7,5%), при пораст од 9% кај рударството (најмногу заради поголемата екстракцијата на руди на метали) и пад од 5,2% кај енергетиката (главно заради натамошното намалување на хидропотенцијалот)⁶. Порастот кај преработувачките дејности беше предизвикан од порастот кај тринаесет гранки (63% од обемот на производство). Продолжува зголемениот обем на производство кај индустријата за метали, за електрични машини и апарати и за мебел, а во април, значаен пораст имаа и печатењето, тутунската индустрија (делумно заради временското несовпаѓање на преработката на суровиот тутунот) и рециклажата. Намалување на производството имаше само кај седум гранки, меѓу кои, повторно кај производството на облека и на градежни материјали, но и кај нафтената индустрија. Кумулативниот раст на индустриското производство во периодот јануари-април беше 5,9%.

⁶ Забележаните дефекти кај најзначајниот енергетски комбинат немале значаен одраз врз производството.

Графикон 12
Индекс на индустриско производство
(месечни нивоа, 2005=100)

Извор: ДЗС и пресметки на НБРМ.

Според **одобренијата за градење**, издадени во април 2008 година, од страна на Министерството за транспорт и врски, е предвидена изградба на 321 објект, со проценета вредност од 1,9 милијарди денари. За разлика од претходните месеци, кога беше забележан постојан тренд на пораст на бројот на издадени одобренија за градење, бројот на одобренија во април е на приближно исто ниво со бројот на одобренија во март, меѓутоа вредноста на објектите за кои е издадено одобрение во април беше пониска од вредноста на објектите за кои беше издадена дозвола во март за 29,5%. Најголем дел, односно 83% од објектите се високоградба, а кај 87% од објектите како инвеститори се јавуваат физички лица⁷.

4. БИЛАНС НА ПЛАЌАЊА

Во првиот квартал на 2008 година, тековната сметка на билансот на плаќања забележа негативно салдо од 188,1 милион евра, што главно произлезе од продлабочувањето на дефицитот во трговскиот биланс. Во споредба со проекциите (проекцијата од ноември 2007 година и симулацијата од април 2008 година), остварениот дефицит во тековната сметка е поголем од проектираните износи за 75 милиони евра и за 65 милиони евра, соодветно.

Дефицитот во трговската сметка беше делумно неутрализиран со нето-приливите врз основа на приватни трансфери, коишто во првиот квартал на 2008 година изнесуваа 168,1 милион евра, колку што беа предвидени во априлската симулација. Овие нето-приливи забележаа годишен пад од 21,8%, што речиси во

⁷ Податоците се од соопштението Издадени одобренија за градба на ДЗС, кое се објавува од почетокот на 2008 година. Објектите за кои е издадено одобрение треба да почнат да се градат во наредните шест месеци, па оттука податоците можат да се сметаат за индикатор за идната градежна активност.

целост се должи на намалените нето-приливи од менувачко работење (пад од 30,5% на годишна основа). Во споредба со проекцијата од ноември, приватните трансфери бележат потфрлање заради понискиот остварен прилив (беше предвиден мал годишен пораст).

Во првите три месеци, подбиланост на услуги оствари мал дефицит од 1 милион евра, што се должи на остварените нето-одливи врз основа на транспортни услуги, со што делуваа во насока на зголемување на дефицитот на тековната сметка. Во однос на проекциите (проекцијата од ноември 2007 година и симулацијата од април 2008 година), со овие движења, услугите потфрлија под проекциите, според кои беше предвидено остварување суфицит од 5 милиони евра. Кај категоријата „доход“ е забележано позитивно салдо од 7 милиони евра, коешто произлезе од нето-приливите врз основа на надомест за вработени. Во споредба со симулацијата од април 2008 година, потфрлањето под проекцијата се должеше пред сè на високиот нето-одлив кај доходот од директни инвестиции (23,5 милиони евра), додека во однос на ноемвриската проекција, натфрлањето беше заради предвидената, а неисплатена дивиденда на „Телеком“.

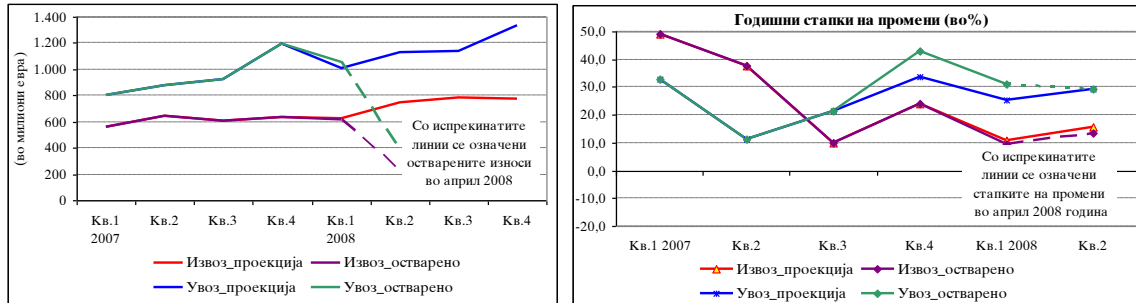
Во капитално-финансиската сметка беа остварени нето-приливи од 180 милиони евра, коишто во најголем дел произлегоа од нето-приливите врз основа на директни инвестиции (128 милиони евра). Во споредба со проекциите, остварувањата, во мала мера, го надминаа износот предвиден со априлската симулација, додека во споредба со ноемвриската проекција, натфрлањето е позначително. Кај портфолио-инвестициите беа остварени нето-одливи од 8 милиони евра (наспроти очекуваниот нето-прилив предвиден со ноемвриската проекција), што се должи на продажбата на сопственички хартии од вредност од страна на нерезидентите, во услови на неизвесност. Негативната динамика продолжи и во април, меѓутоа последните податоци од Македонската берза за мај 2008 година, укажуваат на позитивни движења, односно тргувањето на нерезидентите е малку поголемо на страната на купувањето на хартии од вредност, наспроти нивната продажба (31,45% и 30,46%, соодветно).

Во април 2008 година, трговскиот дефицит изнесуваше 151,9 милиони евра и на годишна основа, се продлабочи за 63,9%, во услови на позабрзан пораст на увозот во однос на извозот (годишен пораст од 29,3% и 13,4%, соодветно). Во услови на увозна зависност и значен годишен пораст на цените на енергентите, речиси 30% од порастот на вредноста на увозот беше условен од зголемениот увоз на енергенти. Од останатите категории на производи, најзначаен придонес имаше повисокиот увоз на електрични машини, возила, опрема, железо и челик и нивни производи и масла (вкупен придонес од 43,7%). На страната на извозот, годишниот пораст беше условен пред сè од зголемениот извоз на минерални горива, производи од железо и челик и руди (вкупен придонес од 74,8%), додека позначајно намалување беше забележано кај извозот на железо и челик, што се должи на помалиот извоз на фероникел во однос на истиот месец од претходната година.

Ваквата динамика на извозот и увозот на стоки е во рамки на очекувањата за вториот квартал на 2008 година, според априлската симулација, при што на двете страни од размената, остварувањата во април 2008 година беа околу 1/3 од проектираното ниво (31% на страната на извозот и 34% на страната на увозот). Споредбата на остварените износи во однос на проекцијата од ноември 2007 година,

исто така, упатува на движења на остварувањата во рамки на проекцијата. Доколку продолжи трендот на пораст на цената на нафтата на светските берзи и доколку се задржи падот на цената на никелот, забележан во мај, може да се очекуваат натамошни негативни ефекти врз трговското салдо.

Графикон 13
Извоз и увоз на стоки (остварено и проектирано)

Извор: НБРМ.

На кумулативна основа, во првите четири месеци на 2008 година, вкупната надворешнотрговска размена се зголеми за 22,4% во однос на истиот период на 2007 година. Притоа, извозот забележа годишен пораст од 10,5%, при што зголемениот извоз на руди, во услови на зголемена производствена активност на рударството како резултат на повторно отворените рудници, има придонес од околу една третина од вкупниот пораст, а понатаму следуваат извозот на нафтени деривати, облека и текстил и производи од железо и челик. На страната на увозот, порастот од 30,7% е условен во најголем дел од зголемениот увоз на енергенти (придонес од 38,9%), електрични машини, возила, железо и челик и нивни производи и опрема. Во однос на увозот на енергентите, кај увозот на суровата нафта беше забележано мало зголемување на количините (за 1,4%) и висок раст на цената на увезената нафта (за 44,6%).

Табела 1
Цени на металите

	2006	2007	јан-март 2007	април-јуни 2007	јули-септ 2007	окт-дек 2007	јан-март 2008	април 2008	мај 2008
<i>САД долари за унца</i>									
Злато	604,3	696,7	650,3	667,4	681,1	788,0	926,8	909,7	888,7
<i>САД центи за унца</i>									
Сребро	1156,9	1.341,3	1.332,5	1335,8	1273,2	1423,5	1764,7	1751,1	1704,9
<i>САД долари за метрички џон*</i>									
Ладновалани челични лимови	693,8	650,0	777,5	650,0	650,0	650,0	762,5	800,0	800,0
Топловалани челични лимови	600,0	550,0	720,0	550,0	550,0	550,0	700,0	750,0	750,0
<i>САД долар за метрички џон</i>									
Никел	24.254,4	37.229,8	41.440,1	48.054,8	30.205,2	29.219,2	28.956,8	28.763,2	25.735,0

Извор: Светска банка.

Во мај 2008 година, цените на металите на светските берзи забележаа месечен пад, главно како резултат на јакнењето на доларот во однос на еврото и јенот, како и очекувањата за зголемување на каматните стапки на САД, со цел борба против инфлацијата во глобални размери. Притоа, цените на благородните метали, златото и среброт остварија намалување на месечна основа од 2,3% и 2,6%, соодветно. Истовремено, со намалувањето на цените на благородните метали се намали и цената на никелот, којашто во мај 2008 година забележа пад од 10,5% во однос на претходниот месец.

Според последните расположливи податоци, во првите пет месеци на 2008 година се остварени нето-приливи од менувачкото работење во износ од 197,3 милиони евра, што претставува пад од 26,5% во однос на првите пет месеци на претходната година. Притоа, во однос на симулацијата за вториот квартал, во периодот април-мај 2008 година, се остварени 70% од очекуваното ниво, што покажува дека на крајот на вториот квартал може да се очекува исполнување на оваа проценка (според ноемвриската проекција, се остварени 54% од проектираното). Треба да се истакне дека во мај 2008 година менувачкиот пазар бележи значајно подобрување во однос на претходните месеци (за прв пат стапка на пораст на откупената ефектива од 0,5%, при истовремено намалена стапка на пораст на продадената ефектива од 14,6%), при што нето-откупот во мај на годишна основа беше понизок за 7,2% (наспроти годишниот пад во април од 29,3%).

5. МОНЕТАРНИ АГРЕГАТИ

Во мај 2008 година, примарните пари⁸, забележаа пораст од 16% на годишна основа (14,1% во претходниот месец), при годишен раст на готовите пари во оптек и вкупните ликвидни средства на банките од 6,8% и 20,9%, соодветно. На месечна основа, примарните пари се пониски за 0,7%, што во услови на пораст на готовите пари во оптек (0,4%), во целост се должи на намалувањето на вкупните ликвидни средства на банките (од 4,1%). Анализирани од аспект на тековите на креирање и повлекување ликвидност, месечното намалување на примарните пари, речиси во целост се должи на повлечената ликвидност преку благајничките записи на НБРМ. Имено, во услови на зголемена референтна каматна стапка на НБРМ⁹ е забележана повисока побарувачка за благајнички записи од страна на банките (за 18,5% во просек, во однос на претходниот месец), при што, преку овој монетарен инструмент беа стерилизирани вкупно 2.582 милиона денари. Повлечената ликвидност врз оваа основа беше делумно компензирана преку државните записи за монетарни цели и нето-позицијата на државата кај НБРМ. Воедно, во текот на овој месец, за прв пат од почетокот на годината, НБРМ оствари нето-откуп на девизи на девизниот пазар, делувајќи во насока на креирање примарни пари.

На кумулативна основа (јануари-мај 2008 година), девизните трансакции на НБРМ и нето-позицијата на државата кај НБРМ делуваа во насока на повлекување примарни пари. Имајќи предвид дека само околу 47% од вака повлечените ликвидни средства беа надоместени со емисија преку монетарните инструменти, примарните пари се намалија во однос на крајот на претходната година.

Во однос на ноемвриската проекција за крајот на вториот квартал, примарните пари се пониски за 9%, како комбиниран ефект од пониската нетодевизна актива на НБРМ (проектиран нето-откуп на девизи во првата половина на годината), како и повисоката нето-позиција на државата кај НБРМ од проектираната. Ваквите движења соодветно се одразија врз динамиката на монетарните инструменти, коишто делуваа во насока на емисија на ликвидни

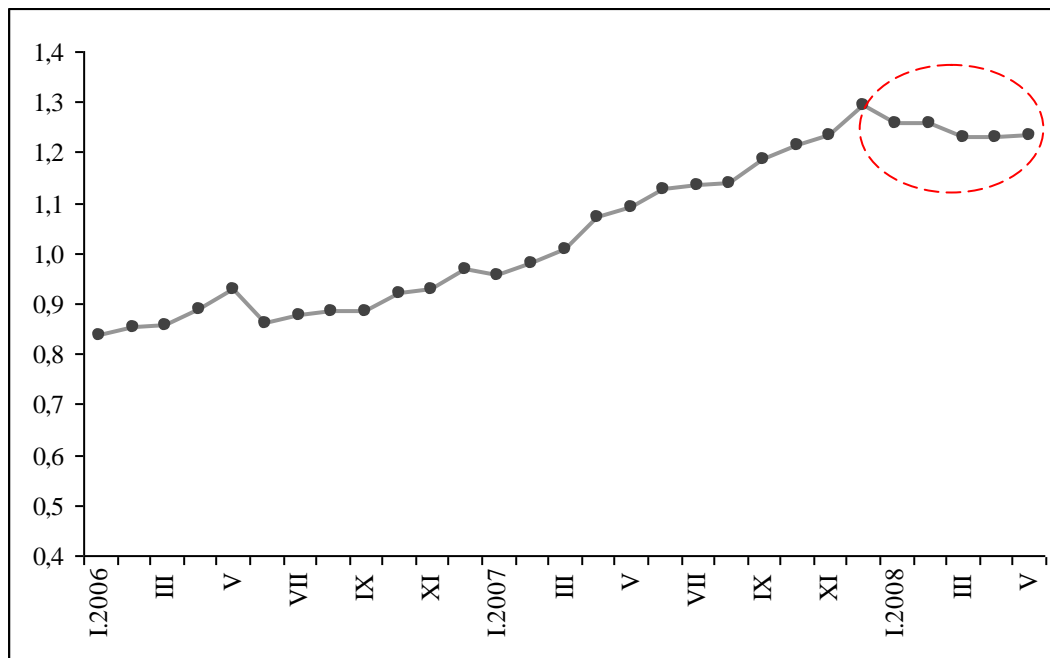
⁸ Ја вклучува задолжителната резерва на девизни депозити. Без оваа компонента, годишниот раст на примарните пари во мај 2008 година изнесува 11,8%.

⁹ На 07.05.2008 година, НБРМ ја зголеми каматната стапка на благајничките записи на НБРМ од 6% на 7%. Имајќи ги предвид промените во референтната каматна стапка на НБРМ, на 12.06.2008 година, Советот на НБРМ донесе Одлука со која се изврши и соодветна промена на каматната стапка на ломбардниот кредит од 7,5% на 8,5%.

средства, наспроти очекуваното повлекување ликвидност. Според априлската симулација, отстапувањето кај примарните пари е помало.

Во мај 2008 година, **вкупниот депозитен потенцијал на банките** (без депозитните пари) оствари месечен пораст од 2.168 милиони денари, или за 1,6%, што речиси во целост се должи на зголеменото штедење на корпоративниот сектор (месечен пораст на депозитите на претпријатијата од 3,5%). Депозитите на населението остварија пораст од 0,5% на месечна основа, што е под просечниот пораст од првите четири месеци (1,1%). Притоа, новото штедење на населението во целост беше деноминирано во странска валута, додека денарските депозити забележаа пад на месечна основа. Карактеристично за овој месец е тоа што, покрај населението, и кај корпоративниот сектор беа забележани изразени тенденции за штедење во странска валута (59,9% од порастот на вкупните депозити на претпријатијата се должи на повисокото ниво на девизни депозити).

Графикон 14
Сооднос денарски* - девизни депозити

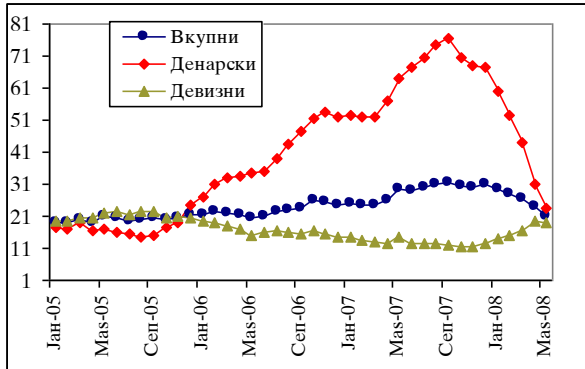

*Ги вклучува и депозитните пари.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

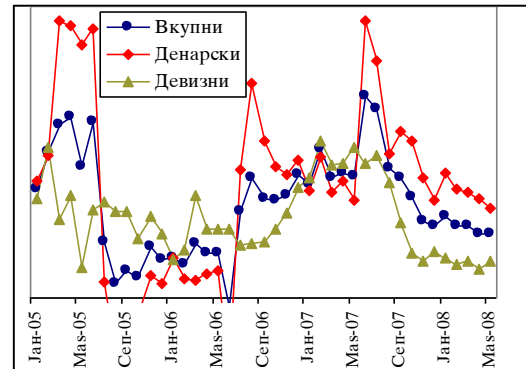
Согласно со ваквите движења, забележано е значајно забавување на годишната стапка на раст на денарскиот депозитен потенцијал, којашто во мај 2008 година се сведе на 26,8% (наспроти 54,7%, во просек во 2007 година), додека девизните депозити се повисоки за 16,8% на годишна основа (17,1% во просек за 2007 година). Од секторски аспект, продолжи годишниот раст на депозитите на населението и на корпоративниот сектор (од 20,8% и 19,3%, соодветно), предизвикувајќи годишен пораст на вкупниот депозитен потенцијал на банките од 21,2% (23,1% во претходниот месец).

Графикон 15
Депозити на населението
(годишна промена, во %)

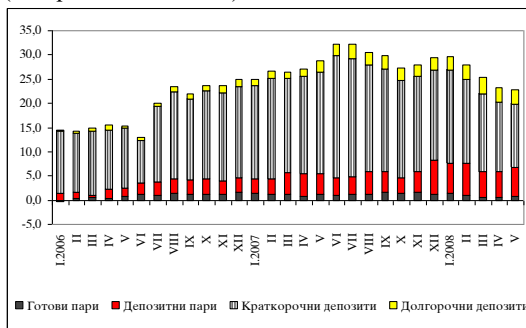
Извор: Народна банка на Република Македонија.

Депозити на претпријатијата
(годишна промена, во %)

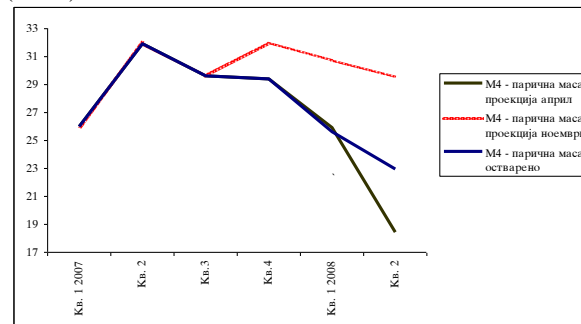

Остварувањата кај вкупните депозити соодветно се одразија врз динамиката на **најшироката парична маса М4**. Така, во мај 2008 година, овој монетарен агрегат на годишна основа е повисок за 22,9% (23,3% во претходниот месец) и во однос на ноемвриската проекција за вториот квартал бележи негативно отстапување од 6,6 процентни поени. Од аспект на априлската симулација, во услови на неостварена претпоставка за исплата на дивидендата на „Телеком“ кон државата и репатријација на заостанатата дивиденда кон странскиот инвеститор, годишната стапка на раст на најшироката парична маса во мај 2008 година беше повисока од стапката проектирана за крајот на вториот квартал за 4,5 процентни поени. Под претпоставка да се задржи досегашната динамика на раст на депозитите на населението и претпријатијата и да се остварат исплатите врз основа на споменатите дивиденди во јуни, можно е паричната маса да биде пониска од очекувањата за јуни.

Графикон 16
Парична маса М4
Придонес во годишниот пораст
(во процентни поени)

Годишни стапки на раст*
(во %)

* Остварувањето за вториот квартал се однесува на мај 2008 година

Извор: Народна банка на Република Македонија.

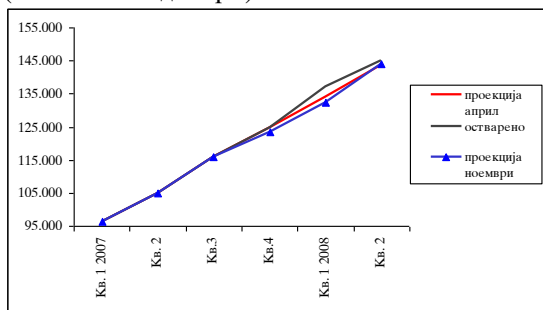
6. КРЕДИТИ НА БАНКИТЕ

Во мај 2008 година, дојде до забавување на динамиката на кредитен раст. Така, **вкупните кредити на банките кај приватниот сектор** на месечна основа беа повисоки за 2,1%, наспроти 3,5%, колку што изнесуваше порастот во претходниот месец. Ваквите движења произлегоа од понискиот обем на пласирани кредити кај корпоративниот сектор, додека побарувачката за кредити од страна на населението и натаму се одржуваше на високо ниво. Имено, 61,9% од месечниот раст на вкупните кредити во мај се должи на повисокото ниво на кредити на населението, коишто на месечна основа остварија пораст од 3,4% (3,5% во претходниот месец). Во мај 2008 година, месечната стапка на раст на вкупните кредити на претпријатијата изнесуваше 1,3% и беше значително под месечниот раст во претходниот месец (3,5%).

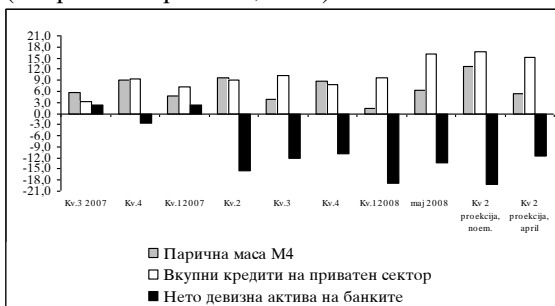
Во вакви услови, годишната стапка на раст на вкупните кредити на банките кај приватниот сектор во мај 2008 година изнесуваше 43,4% (44,1% во април 2008 година), при забележан пораст на кредитите на населението и претпријатијата од 56% и 36%, соодветно. Притоа, позначаен придонес од 52,8% во годишниот раст на вкупните кредити имаа кредитите на претпријатијата. Во однос на проекцијата за вториот квартал (од ноември 2007 година), кај нивото на вкупните кредити е забележано позитивно отстапување од 0,5%, а во однос на априлската симулација тие се повисоки за 0,9%, што главно укажува на брз кредитен раст и натфрлање на очекувањата за крајот на јуни.

Графикон 17

Кредити на приватниот сектор*
(во милиони денари)

Извори на финансирање
(квартални промени, во%)* *

* Остварувањето за вториот квартал се однесува на мај 2008 година

** Остварувањето за мај и проекциите за вториот квартал се кумулативни промени од почетокот на годината.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Имајќи го предвид брзиот раст на кредитите на населението и неговото влијание врз продлабочувањето на трговскиот дефицит, на 12.06.2008 година, Советот на НБРМ донесе Одлука со која се ограничува растот на кредитите на населението, при што банките коишто би го надминале ограничувањето ќе треба да издвојат задолжителен депозит кај НБРМ во висината на надминувањето. Со ваквата мерка се очекува да се намалат притисоците од кредитирањето на секторот „население“ врз влошувањето на надворешната позиција на економијата, а забавувањето на растот секако остава простор и за посоодветно управување со кредитниот ризик во рамки на овој кредитен сегмент.

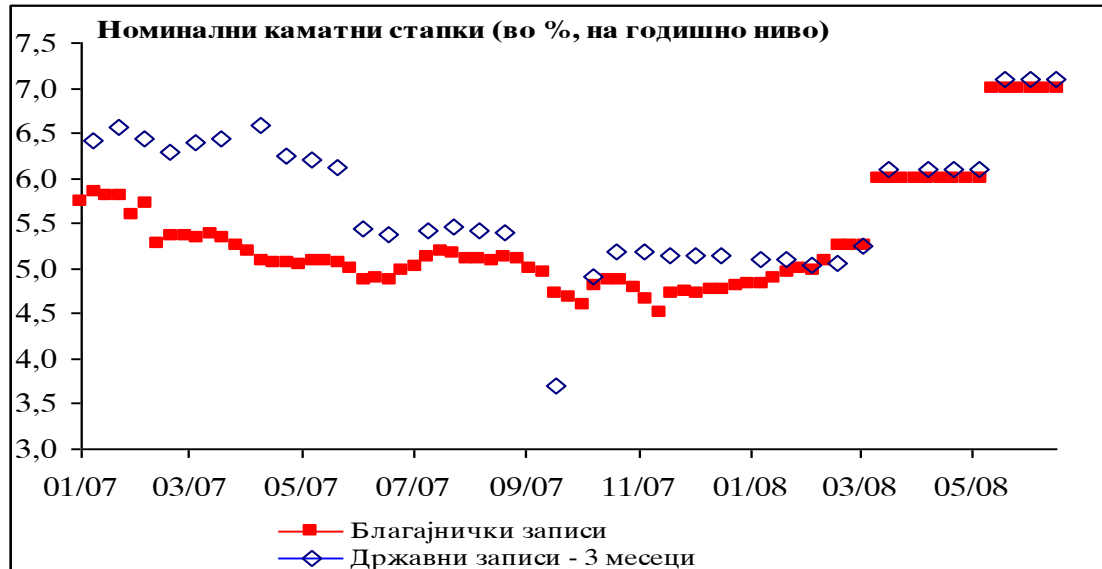
Во мај 2008 година, **нето девизната актива на банките** забележа раст, на месечна основа, за 100 милиони денари, или за 0,8%, што во услови на намалување на девизните средства на банките (за 980 милиони денари, или за 2,8%), се должеше на пониското ниво на девизни обврски на банките (за 1.080 милиони денари, или за 5%). Во однос на крајот на 2007 година, нето девизната актива на банките е пониска за 2.060 милиони денари, или за 13,3%. Според ноемвриската проекција, нејзиното ниво е повисоко за 5,6% од проекцијата предвидена за јуни, а е приближно на нивото предвидено за јуни со априлската симулација.

7. КАМАТНИ СТАПКИ И ДЕВИЗЕН КУРС

На 11.06.2008 и 18.06.2008 година, се одржаа аукции на благајнички записи, при тендер со износи и референтна каматна стапка од 7%, при што во банкарскиот сектор беа креирани ликвидни средства во износ од 55 милиони денари. На 31.05.2008 година, **брuto девизните резерви** изнесуваа 1.509,9 милиони евра. Од почетокот на 2008 година, во мај се оствари нето-откуп на девизи од страна на НБРМ во износ од 7 милиони евра.

На 17.06.2008 година, се одржа аукција на дванаесетмесечни државни записи, при тендер со износи (ограничена цена), при што каматната стапка беше зголемена на 7,3% (за 0,8 процентни поени во однос на претходната аукција). Воедно се одржа и аукција на тримесечни државни записи, при што побарувачката беше пониска од понудата, во услови на утврдена каматна стапка на ниво од 7,1%. На последната аукција на шестмесечни државни записи (на 03.06.2008 година) при тендер со износи (ограничена цена), каматната стапка беше зголемена на 7,2% (за 0,9 процентни поени во однос на претходната аукција). Просечната **меѓубанкарска каматна стапка** во билатералните тргувања на банките во периодот 01-11.06.2008 година во просек изнесуваше 4,3% за позајмувањата на еден ден, што претставува пораст во однос на просекот во мај (од 4,1%).

Графикон 18
Каматни стапки
(во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во доменот на каматната политика на банките, во април 2008 година не се забележани позначајни поместувања. Просечната пондерирана каматна стапка на денарските кредити за сите рокови и сектори се задржа на истото ниво како и претходниот месец и изнесуваше 9,7%, додека просечната пондерирана каматна стапка на денарските депозити за сите рокови и сектори се намали за 0,1 процентен поен и изнесуваше 5,5%. Просечната пондерирана каматна стапки на девизните кредити во однос на претходниот месец се намали за 0,1 процентни поени и изнесуваше 8%, додека просечната пондерирана каматна стапка на девизните депозити за сите рокови, сектори и валути беше непроменета и изнесуваше 2,2%.

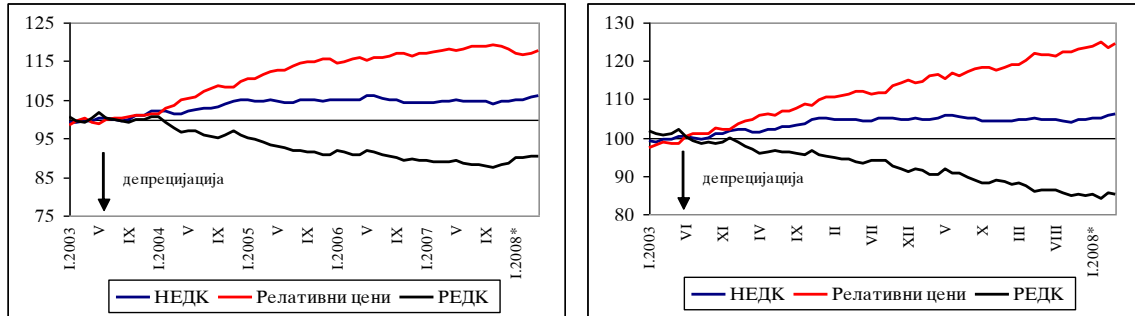
Во април 2008 година, индексот на **реален ефективен девизен курс на денарот**, дефлациониран со индексот на трошоци на живот забележа мала месечна депрецијација од 0,1%, што во услови на апрецијација на номиналниот ефективен девизен курс на денарот од 0,3%, беше резултат на повисокиот месечен пораст на странските цени во однос на домашните цени. На годишна и кумулативна основа продолжи трендот на апрецијација на РЕДК на денарот (стапка на промена од 1,6% и 1,3%, соодветно), што се должи на понатамошната апрецијација на НЕДК и на позабрзан пораст на домашните од странските цени. Во април 2008 година, индексот на РЕДК на денарот, дефлациониран со индексот на цени на производителите на индустриски производи забележа месечна депрецијација од 0,4% (за разлика од претходниот месец кога забележа апрецијација), како резултат на позабрзаниот пораст на странските од домашните цени. Индексот на РЕДК на денарот, дефлациониран со индексот на цени на производителите на индустриски производи, забележа депрецијација на годишна и на кумулативна основа (од 2,3% и 3,2% соодветно), но со намален интензитет во однос на претходните месеци.

Графикон 19

Индекс на НЕДК, релативни цени и РЕДК на денарот

дефлатор: индекс на трошоци на живот

дефлатор: индекс на цени на производители на инд. производи

Извор: НБРМ, ММФ-МФС за април 2008 година и ДЗС на Република Македонија.

За оние земји за кои нема расположливи податоци од МФС, податоците се земени од интернет-страниците на соодветните централни банки, заводи за статистика и од ЕУРОСТАТ.

СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ

Табела 1

Инфлација и нејзини компоненти, мај 2008 година

	промена во %			придонес во процентни поени		
	<u>V.2008</u>	<u>V.2008</u>	<u>I-V.2008</u>	<u>V.2008</u>	<u>V.2008</u>	<u>I-V.2008</u>
	IV.2008	V.2007	I-V.2008	IV.2008	V.2007	I-V.2008
Трошоци на животи	0,2	9,5	9,6	0,2	9,5	9,6
Исхрана	-0,3	18,4	19,3	-0,11	7,04	7,38
Производи од жито	0,4	26,8	26,9	0,03	1,99	2,00
Свеж и преработен зеленчук	-7,5	12,1	28,8	-0,42	0,68	1,62
Свежо и преработено овошје	4,2	34,6	26,6	0,13	1,05	0,81
Свежо и преработено месо	0,2	7,4	7,0	0,01	0,56	0,53
Свежа и преработена риба	0,9	6,4	5,1	0,01	0,06	0,05
Свежо и преработено млеко	1,2	22,6	20,3	0,07	1,30	1,17
Свежи јајца	1,6	17,6	12,0	0,02	0,22	0,15
Маснотии	1,9	56,5	48,5	0,04	1,19	1,02
Тутун и пијалаци	0,2	3,6	3,9	0,01	0,19	0,21
Облека и обувки	1,5	4,1	2,3	0,12	0,32	0,18
Домување	0,0	3,3	3,5	0,00	0,50	0,53
Стан (станарина, вода, услуги)	0,5	4,6	6,8	0,02	0,17	0,25
Огрев и осветление	-0,2	3,5	3,1	-0,02	0,31	0,28
Греење и услуги	-0,7	10,5	7,1	-0,02	0,32	0,22
Електрична енергија и осветлување	0,0	0,0	1,0	0,00	0,00	0,06
Хигиена и здравје	-0,1	1,1	1,3	-0,01	0,09	0,11
Култура и разонода	-1,0	0,0	0,1	-0,06	0,00	0,01
Сообраќајни средства и услуги	1,7	5,7	4,6	0,24	0,81	0,66
Течни горива и масла	5,3	21,8	18,7	0,20	0,83	0,71
Сообраќајни и птт услуги	0,3	-4,4	-5,3	0,02	-0,27	-0,32
Ресторани и хотели	0,5	11,9	11,8	0,03	0,61	0,60
Останати услуги неспомнати на друго место	0,4	2,0	10,2	0,00	0,01	0,03

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 2

Базична инфлација, продуктивност и плати

(годишни промени, %)	2006	2007	2007				2008	Последни месеци		
			Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	мар.08	апр.08	мај.08
Инфлација CPI	3,2	2,3	0,7	1,1	2,4	4,9	9,5	10,2	10,1	9,5
Базична инфлација (без храна и енергија)	1,1	0,7	0,2	0,8	1,1	1,2	2,8	2,7	2,6	2,8
Регулирани цени	5,7	3,3	4,2	3,0	2,0	4,1	7,4	8,7	7,6	9,0
Цени на производители на индустриски п-ди	4,5	1,6	1,0	1,2	1,6	4,1	10,5	11,7	10,7	14,4
Продуктивност	0,5	2,4	4,3	0,8	1,2	3,4	-	-	-	-
Номинална нето-плата	7,3	7,9	5,7	6,4	7,5	11,8	10,5	10,4	-	-
Реална нето-плата	4,0	5,5	5,0	5,3	5,0	6,6	1,0	0,2	-	-

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и НБРМ.

Табела 3

Индустриско производство и останати дејности од економијата

(годишни промени, %)	2006	2007	2007				2008	Последни месеци		
			Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	фев.08	мар.08	апр.08
Бруто домашен производ	4,0	5,1	6,8	4,3	4,2	5,2	-	-	-	-
Индустриско производство	2,5	3,7	11,6	-2,8	1,1	6,2	5,8	6,9	-1,4	6,2
Градежништво	-12,3	7,6	9,4	-18,6	18,0	23,3	32,5	25,0	17,6	-
Трговија	2,5	24,2	25,1	17,2	21,2	32,8	29,2	27,4	22,1	-
Телекомуникации	-1,0	15,6	11,1	17,1	15,9	18,1	12,8	15,4	6,5	-

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 4
Селектирани гранки од индустријата

(годишни промени, %)	2006	2007	2007				2008	Апр-08	
			Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4		Кв.1	промена, %
Вадење руди и камен	28,0	9,8	13,9	16,2	15,4	-3,3	11,9	9,0	0,4
Производство на прехранбени производи и пијалаци	0,1	7,7	12,0	0,6	9,5	9,6	5,3	4,4	0,7
Производство на тутунски производи	5,5	-0,8	19,0	-14,4	-16,8	41,1	13,8	34,2	1,4
Производство на предмети за облека	-3,7	-14,5	-4,6	-19,8	-17,9	-14,2	-16,5	-17,8	-1,6
Производство на деривати на нафта	12,3	-2,4	20,6	-11,1	1,3	-16,8	3,3	-16,6	-0,9
Производство на други неметални минерали	14,0	3,8	51,5	4,2	-2,6	-15,9	-10,9	-7,1	-0,8
Производство на основни метали	11,8	34,3	57,4	35,2	25,3	26,7	9,5	7,1	1,2
Производство на метални производи во металопреработувачката фаза, освен машини и уреди	5,7	45,6	6,0	5,4	51,7	112,0	29,7	5,6	0,2
Производство на електрични машини и апарати	3,7	-24,4	-45,1	-37,4	-12,3	1,0	45,6	93,2	1,2
Рециклажа	12,8	-35,6	20,7	-57,5	-88,5	-4,2	105,6	233,4	1,2
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и топла вода	-0,6	-9,5	-9,1	-20,8	-8,7	-1,1	-0,8	-5,2	-0,6

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 5
Биланс на плаќања^{1,3}
(во милиони евра)

	2007												2007	2007	2008			2008	2008
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII			Kв.1	II	III		
I. Тековна сметка	-4,4	6,0	39,4	-0,2	45,9	5,3	-21,1	67,7	-38,2	-37,2	-99,6	-134,5	41,0	-170,9	-35,3	-76,3	-76,5	-188,1	-188,1
СТОКИ, нето	-81,1	-74,5	-55,5	-83,6	-56,1	-68,0	-125,1	-64,5	-108,8	-136,1	-152,5	-167,2	-211,0	-1172,8	-115,1	-131,3	-124,2	-370,7	-370,7
Изовоз, f.o.b	160,5	175,7	222,5	200,5	212,0	229,3	196,4	214,4	194,3	215,5	208,1	212,4	558,7	2441,5	181,7	214,9	214,8	611,5	611,5
Увоз, f.o.b/2	-241,6	-250,2	-277,9	-284,1	-268,1	-297,3	-321,5	-278,9	-303,1	-351,6	-360,6	-379,5	-769,7	-3.614,3	-296,9	-346,3	-339,0	-982,2	-982,2
УСЛУГИ, нето	-2,0	1,0	-0,1	1,3	-0,6	0,4	5,5	7,6	10,3	9,9	-0,6	-6,9	-1,2	25,5	8,7	-5,5	-3,9	-0,6	-0,6
ДОХОД, нето /5	10,2	8,6	10,9	-7,3	13,2	-15,0	-21,0	11,7	-28,4	5,0	-17,0	-4,2	29,7	-33,4	10,7	1,6	-4,9	7,4	7,4
од кој: камата, нето	-0,2	-1,7	-0,1	-1,5	0,1	-3,8	0,0	1,1	-3,6	-2,2	-0,2	-5,9	-2,0	-17,9	0,3	-2,2	-5,1	-7,0	-7,0
ТЕКОВНИ ТРАНСФЕРИ, нето	68,5	70,9	84,0	89,4	89,4	87,9	119,5	112,9	88,7	84,1	70,5	43,8	223,5	1009,8	60,4	58,9	56,5	175,8	175,8
Официјални	3,2	1,5	3,9	5,4	5,9	5,8	5,2	2,2	3,3	3,1	8,1	-23,6	8,6	23,9	0,5	4,4	2,7	7,7	7,7
Приватни	65,3	69,5	80,1	84,0	83,5	82,2	114,3	110,7	85,5	81,0	62,3	67,4	214,9	985,8	59,9	54,5	53,8	168,1	168,1
II. Капитална и финансиска сметка	3,4	-8,9	-37,5	2,8	-41,1	-8,6	30,3	-59,8	38,3	38,6	102,1	134,5	-42,9	194,3	39,4	77,9	83,5	200,8	200,8
КАПИТАЛНА СМЕТКА, нето	-1,2	0,1	-0,2	0,6	0,3	0,6	4,3	-0,2	-0,3	-0,1	-0,8	-1,6	-1,3	1,3	-0,3	-0,3	-0,3	-1,0	-1,0
Капитални трансфери, нето	-1,2	0,1	-0,2	0,6	0,3	0,6	1,1	-0,2	-0,3	0,0	-0,3	-1,6	-1,3	-1,1	-0,3	-0,3	-0,3	-1,0	-1,0
Официјални	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Други	-1,2	0,1	-0,2	0,6	0,3	0,6	1,1	-0,2	-0,3	0,0	-0,3	-1,6	-1,3	-1,1	-0,3	-0,3	-0,3	-1,0	-1,0
Стекување/располагање со	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,1	0,0	0,0	-0,1	-0,5	0,0	0,0	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ФИНАНСИСКА СМЕТКА, нето	4,7	-9,0	-37,3	2,3	-41,4	-9,2	26,1	-59,6	38,6	38,7	102,9	136,1	-41,6	192,9	39,7	78,2	83,8	201,8	201,8
Директни инвестиции, нето	3,8	7,8	8,4	44,5	21,0	-1,6	25,2	-5,6	20,8	34,9	55,6	25,3	20,1	240,1	35,6	61,4	31,1	128,0	128,0
Портуфолио инвестиции, нето	12,2	-7,6	16,0	25,9	16,7	3,0	6,2	8,8	9,5	24,3	0,3	-4,4	20,5	110,8	-0,9	-3,4	-3,9	-8,3	-8,3
Други инвестиции, нето	-38,4	-21,7	-27,3	-21,9	-69,4	-55,4	25,2	-27,5	44,0	5,2	46,4	84,5	-87,5	-56,3	-1,4	32,2	43,3	74,0	74,0
Трговски кредити, нето	-3,1	6,9	-37,5	5,0	-56,9	-13,2	45,3	-34,4	-9,3	18,9	20,0	24,5	-33,6	-33,5	-4,9	1,3	2,7	0,9	-0,9
Заеми, нето	-42,3	-15,8	15,9	-23,0	-14,8	-87,0	7,0	6,4	-0,8	22,2	11,8	12,7	-42,3	-107,7	0,1	8,9	-8,3	0,7	0,7
Валутни и депозити, нето	5,9	-14,3	-8,3	-10,7	-0,6	31,4	-29,0	-2,7	44,5	-40,0	11,9	17,9	-16,8	5,9	-4,0	19,7	45,3	61,0	61,0
од кој: монетарна власт, нето	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,2	0,0	0,0	-0,2	7,4	0,1	3,2	10,7	10,7
комерцијални банки, нето	3,7	-8,2	0,7	-1,6	4,9	37,9	-22,1	-1,6	50,6	-34,2	19,8	18,6	-3,8	68,4	-9,4	19,4	37,4	47,4	47,4
останати сектори, нето	2,2	-6,1	-9,0	-9,1	-5,4	-6,4	-6,9	-1,1	-6,0	-5,6	-8,2	-0,7	-12,9	-62,3	-1,9	0,1	4,7	2,9	2,9
Други, нето	1,2	1,4	2,6	6,7	2,8	13,3	1,9	3,2	9,5	4,1	2,7	29,5	5,2	78,9	7,3	2,3	3,5	13,2	13,2
Бруто официјални резерви, (- = зголемување) /4	27,1	12,6	-34,4	-46,3	-9,8	44,8	-30,5	-35,3	-35,6	-25,7	0,6	30,7	5,3	-101,8	6,5	-11,9	13,4	8,0	8,0
III. Грешки и пропусты	1,0	2,9	-1,9	-2,6	-4,8	3,3	-9,2	-7,9	-0,1	-1,5	-2,5	0,0	2,0	-23,4	-4,1	-1,7	-7,0	-12,8	-12,8

1/ Претходни податоци.

2/ Увозот е прикажан на ф.о.б. паритет согласно V издание на прирачникот за платен биланс од ММФ.

Пресметката на ц.д.ф. - ф.о.б. факторот како процент од увозот ц.д.ф. изнесува 4,14%

За 2006 и 2007 година направено е и временско прилагодување за увозот на електрична енергија.

3/ Промени во методологијата: Податоците за платниот биланс за 2007 год. вклучуваат проценки на вредностите на одредени елементи во ставките директни инвестиции и доход -

врз основа на податоците од новиот извор на податоци (годишен прашалник за странски вложувања ДИ-22) расположени заклучно со 2006 година

4/ Без монетарно злато и курсни разлики

5/ Од почетокот на 2008 година во податокот за доход е вклучен и износот на пресметана камата на странски должнички хартии од вредност.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 6

Надворешнотрговска размена

	IV.2008	I-IV.2008	IV.2008		IV.2008		I-IV.2008	
			III.2008		IV.2007		I-IV.2007	
	износ	износ	износ	%	износ	%	износ	%
Вкупна размена	608,8	2.275,2	22,6	3,8	113,1	22,8	417,1	22,4
Извоз	228,4	840,6	13,6	6,3	26,9	13,4	79,7	10,5
Увоз	380,4	1.434,6	9,0	2,4	86,2	29,3	337,4	30,7
Салдо	-151,9	-593,9	4,6	-2,9	-59,3	63,9	-257,7	76,6

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 7

Монетарни движења, април 2008 година

	31.03.2008	30.04.2008	31.05.2008	месечна промена (31.05.2008/ 30.04.2008)		годишна промена (31.05.2008/ 31.05.2007)
	остварено	остварено	остварено	во мил.ден	во %	во %
<i>во милиони денари</i>						
Парична маса M4	178.277	182.847	186.789	3.942	2,2	23,1
Готови пари во оптик	15.746	16.347	16.408	61	0,4	6,8
Денарски депозити ¹	90.102	92.226	94.482	2.256	2,4	32,2
Девизни депозити	72.429	74.274	75.899	1.625	2,2	16,8
Вкупни депозити	162.531	166.500	170.381	3.881	2,3	24,9
Примарни пари ²	34.223	35.769	35.504	-265	-0,7	16,0

¹ Вклучени се и депозитни пари, депозити на општините и установи на јавен сектор.

² Вклучува задолжителна резерва на девизни депозити.

	3/31/2008	4/30/2008	5/31/2008	месечна промена (31.05.2008/ 30.04.2008)		годишна промена (31.05.2008/ 31.05.2007)
	остварено	остварено	остварено	во мил.ден	во %	во %
<i>во милиони денари</i>						
Кредити на приватен сектор	137.050	141.870	144.910	3.040	2,1	43,4
Во денари	105.345	108.946	111.484	2.538	2,3	48,1
Во странска валута	31.705	32.924	33.426	502	1,5	29,7
Нето девизна актива на банките	12.550	13.288	13.388	100	0,8	-36,2

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 8

Монетарни агрегати

(во %)

во %	период во однос на претходен период					2006	годишна промена						
	2007				2008		2007				2008		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1		Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Април	Мај
M0	-6,1	8,5	2,2	15,5	-8,9	21,4	18,9	18,2	18,9	20,2	16,6	14,1	16
M1	-1,4	6,0	8,3	16,3	-6,9	17,1	22,5	18,0	22,6	31,7	24,4	24,1	28,2
M4	4,7	9,7	3,7	8,8	1,3	24,9	26,4	32,2	29,9	29,5	25,3	23,3	22,9
M4-денарски дел	5,1	14,1	5,9	12,2	-1,5	30,8	33,1	44,3	43,8	42,6	33,6	28,5	27,4

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 9

Депозити на приватниот сектор*
(во милиони денари)

		состојба		месечна промена		годишна промена	
		5/31/2008		износ	%	износ	%
Вкупни депозити на приватен сектор		139.697		2.168	1,6	24.409	21,2
Денарски депозити	Население	36.304		-309	-0,8	6.943	23,6
	Претпријатија	23.946		597	2,6	5.033	26,6
	Вкупно	63.798		543	0,9	13.466	26,8
Девизни депозити	Население	56.031		739	1,3	8.969	19,1
	Претпријатија	19.687		891	4,7	2.037	11,5
	Вкупно	75.899		1.625	2,2	10.943	16,8
Вкупни депозити на население		92.335		430	0,5	15.912	20,8
Вкупни депозити на претпријатија		43.633		1.488	3,5	7.070	19,3

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 10

Кредити на приватниот сектор
(во милиони денари)

		состојба		месечна промена		годишна промена	
		5/31/2008		износ	%	износ	%
Вкупни кредити на приватен сектор		144.910		3.040	2,1	43.853	43,4
Денарски кредити	Население	53.825		1.547	3,0	19.068	54,9
	Претпријатија	57.363		989	1,8	16.947	41,9
	Вкупно	111.484		2.538	2,3	36.196	48,1
Девизни кредити	Население	3.315		335	11,2	1.446	77,4
	Претпријатија	30.092		168	0,6	6.198	25,9
	Вкупно	33.426		502	1,5	7.657	29,7
Вкупни кредити на население		57.140		1.882	3,4	20.514	56,0
Вкупни кредити на претпријатија		87.455		1.157	1,3	23.145	36,0

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 11

Кредити на населението

		2006				2007				2008				
		Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Јануари	Февруари	Март	Април	Мај
Рочна структура на кредитното портфолио на населението (во %)	Краткорочни	25,0	24,8	24,4	25,1	26,8	27,7	29,2	29,2	29,8	29,9	29,9	29,6	29,9
	Долгорочни	75,0	75,2	75,6	74,9	73,2	72,3	70,8	70,8	70,2	70,1	70,1	70,4	70,1
Кредити на население според намена (годишни промени, во %)	Станбени кредити	37,1	33,5	35,4	40,1	43,4	45,7	48,2	47,7	47,8	48,4	48,4	49,1	51,2
	Рамковни кредити	63,9	68,1	84,9	103,7	125,2	136,9	131,4	112,3	93,1	96,1	89,6	82,1	75,8
	Кредити за други намени	32,6	26,8	26,0	31,0	33,9	38,8	45,5	48,7	51,0	53,5	53,2	52,3	49,6

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 12

Кредити на претпријатијата

		2006				2007				2008				
		Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Јануари	Февруари	Март	Април	Мај
Рочна структура на кредитното портфолио на претпријатијата (во %)	Краткорочни	54,4	53,8	51,0	48,6	47,1	46,0	46,2	43,9	44,5	45,3	44,9	45,0	44,7
	Долгорочни	45,6	46,2	49,0	51,4	52,9	54,0	53,8	56,1	55,5	54,7	55,1	55,0	55,3
Кредити на претпријатија (годишни промени, во %)	Краткорочни	0,8	13,0	11,1	11,9	8,9	5,9	20,4	17,2	20,3	25,0	27,0	31,5	30,7
	Долгорочни	36,1	34,0	30,8	41,1	45,7	44,6	45,8	41,6	40,9	38,0	38,4	40,5	40,6
	Денарски	3,4	14,3	14,2	21,3	22,6	20,2	32,9	29,9	30,2	33,6	37,4	40,7	41,9
	Девизни	42,0	38,5	31,0	32,4	31,4	30,2	32,6	29,4	32,2	28,8	25,6	28,8	25,9

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 13

Текови на креирање и повлекување ликвидност

	12/31/2007	5/31/2008	6/19/2008	кумулативно I - V. 2008	19.06.2008 / 31.05.2008
	состојби			текови	
<i>во милиони денари</i>					
Ликвидни средства на банките (сметки на банките кај НБРМ)	10.415	8.267	9.306	-2.148	1.039
Автономни фактори (вкупно):	84.009	76.463	78.702	-4.600	929
Готови пари во оптик	17.969	16.456	16.819	1.513	-363
Девизни трансакции на НБРМ	73.958	71.909	72.119	-2.049	210
Денарски депозити на државата кај НБРМ	-9.842	-13.866	-12.492	-4.024	1.374
Готовина во благајна на банките	1.924	1.964	2.256	-40	-292
Монетарни инструменти:	-25.555	-23.324	-23.138	2.231	186
Аукции на благајнички записи	-20.995	-23.193	-23.138	-2.198	55
Државни хартии од вредност за монетарни цели	-4.560	-131	0	4.429	131
Останато	-8.253	-8.032	-8.108	221	-76

Извор: Народна банка на Република Македонија.

*последните расположливи податоци се однесуваат на 19.06.2008 година.

Табела 1

Каматни стапки

	Мај 2008 година	месечна промена	годишна промена
	во %	во процентни поени	
Каматна стапка на аукциите на благајнички записи (28 дена)	6,8	0,8	1,8
Просечна пондерирана каматна стапка на пазарот на пари (МБКС)*	4,2	0,5	0,5
Каматна стапка на државни записи со рок на достасување од три месеци	6,7	0,6	0,5
	Април 2008 година	месечна промена	годишна промена
	во %	во процентни поени	
Пондериран активни каматни стапки на банките	9,7	0,0	-0,8
Пондериран пасивни каматни стапки на банките	5,5	-0,1	0,8

* Се однесува на билатералните тргувања меѓу банките.

Извор: Народна банка на Република Македонија и Министерство за финансии.